

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
Katedra obchodního práva PF UK

Posudek k diplomové práci Radka Šendery na téma „Druhy podílů, resp. akcií v kapitálové obchodní společnosti“

Rozsah práce: 81 tiskových stran
Datum odevzdání práce: 29. srpna 2019

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil vrcholně aktuální téma, jež nastolila teprve nová civilní úprava a které se těší mimořádné pozornosti odborné i uživatelské veřejnosti pro svou vysokou praktickou relevanci.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako poměrně náročné. Mezitím se k němu sice pojí slušný okruh tuzemských odborných pramenů, žádný z dosud publikovaných je však nezpracovává v celém rozsahu, šíří a hloubce a názory v nich předkládané se zčásti i výrazně rozcházejí a vyvíjejí. Diplomant se tak v části matérie musel zorientovat na vlastní pěst a spolehnout na vlastní názory. Úspěšné zvládnutí tématu navíc vyžaduje proniknout i do obecnějších souvislostí civilněprávních (viz jen otázky dispozitivní a kogentní norem soukromého práva či pojmu, obsahu a významu dobrých mravů, veřejného pořádku anebo právních principů), ohledně kterých v poměrech nového práva rovněž nepanuje názorová jednota, což dále zvyšovalo nároky na diplomantovu přípravu.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl cíl uceleně pojednat o tématu druhovosti podílů, resp. akcií, upozornit na výkladová úskalí a přetrvávající nejasnosti, které se k němu váží, a nabídnout jejich řešení. Domnívám se, že tohoto cíle dosahuje. Práce pečlivě a vyčerpávajícím způsobem mapuje stav odborné diskuse k tématu a obohacuje ji o další aspekty, postřehy i argumenty diplomanta.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Nepochybuji o tom, že je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Struktura práce je vystavěna srozumitelně, přehledně a logicky. Úvod správně nastiňuje cíle a metody diplomantovy práce, závěr vhodně rekapituluje jeho hlavní zjištění. Diplomant postupuje od představení nejobecnějších souvislostí (kapitola 1 – pojem a podstata podílu v kapitálové obchodní společnosti) přes vymezení druhů podílu (akcií) a obecných omezení pro jejich tvorbu (kapitola 2 – zvláštní druhy podílů / akcií a limity jejich tvorby) až po úvahy nad konkrétními možnostmi a modalitami takové tvorby (kapitola 3 – způsoby tvorby zvláštních druhů podílů / akcií). K míře relevance obecnějších kapitol 1 a 2 pro vymezený cíl práce viz ovšem níže ad E.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů je obsáhlý a mapuje snad všechny dostupné tuzemské zdroje k tématu práce. Oceňuji pečlivou reflexi tuzemské judikatury, jež zahrnuje dokonce rozhodnutí, která dosud nebyla publikována jinde než na webových stránkách Nejvyššího soudu. Příkladné je vnitřní členění přehledu, jakož i precizní práce s poznámkovým aparátem (i když mnohé poznámky jen odkazují na ustanovení právního předpisu, přičemž takové odkazy mohl diplomant zahrnout přímo do textu práce). Jen zcela minimálně práce zohledňuje prameny zahraniční, a to

několik děl německých. Přitom právě z německého právního prostředí mohl diplomant načerpat další argumenty pro své závěry či proti nim, které v práci postrádám (například k otázce, zda lze s akcemi spojit zákonem výslovně nepředvídané povinnosti).

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantovy analýzy kolísá. Jádro práce nepochybně spočívá v úvahách zahrnutých do kapitoly 3. Rozsah a hloubka kapitol 1 a 2 (přinejmenším v některých pasážích) dle mého překračují míru nezbytnou pro účely práce a diplomant na ně v kapitole 3 v podstatě ani nenavazuje. Viz jen relativně podrobný rozbor vybraných povinností společníka či dispozic s podílem (kapitola 1) či naopak dosti povrchní a popisné vymezení dobrých mravů či veřejného pořádku (kapitola 2). Práci by myslím prospělo, kdyby diplomant namísto těchto pasáží hlouběji rozpracoval své závěry z kapitoly 3 a doplnil je třeba o konkrétní příklady ujednání, která by s dobrými mravy či veřejným pořádkem mohla kolidovat, anebo o podrobnější argumentaci na podporu prezentovaného výčtu práv, jež společníkovi či akcionáři nelze zakladatelským právním jednáním odejmout. Přehled obecných limitů smluvní volnosti v právu společností ostatně mohl být širší. Již judikatura k obchodnímu zákoníku zdůrazňuje, že nedovolenost se v korporacním právu může podávat i jen ze zásad, na kterých zákon spočívá, mezi něž nepatří jen zásada rovného zacházení se společníky či akcionáři, kterou diplomant v práci (jako jedinou) zmiňuje a rozebírá. Mohl by diplomant alespoň v průběhu ústní obhajoby doplnit, které další takové zásady judikatura dovodila? Za zmínku by snad v této souvislosti stála i otázka, nakolik se v právu společností prosazují pravidla stanovená zákonem na ochranu spotřebitele či slabší strany. Uvítám, jestliže se diplomant při ústní obhajobě vyjádří také k ní. Oceňuji naproti tomu, že ke stěžejním otázkám, jimž věnuje pozornost, diplomant zaujímá vlastní postoj, nezdráhá se formulovat i kritické stanovisko k závěrům vyslovovaným tuzemskými autoritami a odůvodňuje je argumenty, které jsou zjevně výsledkem jeho vlastních úvah.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je vysoká. Na několika místech snad jen diplomant obsáhle přímo cituje jiné zdroje, aniž by se jednalo o pasáže natolik unikátní, že by nesnesly věcnou parafrázi a jen odkaz v poznámce pod čarou. Za nezbytné také nepokládám v práci doslova citovat ustanovení platných a účinných tuzemských právních předpisů.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Práce vykazuje vysokou slohovou i jazykovou úroveň. Několik gramatických chyb jsem v ní zaznamenal (zvláště v psaní větné interpunkce), nebyly však nijak četné.

4. Případná další vyjádření k práci

Pochybnost mám o správnosti či přesnosti některých diplomantových vyjádření. Na str. 5 práce diplomant prezentuje kategorickou tezi o tom, že podíl je věcí v právním smyslu, aniž by zohlednil opačný názor publikovaný v odborné literatuře a vypořádal se s ním. Na téže straně uvádí, že na podíl jsou použitelná ustanovení občanského zákoníku o věcech, „nestanoví-li zákon jinak“. Jak by se v této souvislosti vypořádal s otázkou, zda lze podíl opustit? Brání takovému opuštění zákon? Je tedy přípustné? Jak se k němu vyslovuje aktuální judikatura? Na str. 6 diplomant pojednává o podílu na řízení společnosti „na valné hromadě nebo mimo ni“. Na str. 8 nekriticky přejímá závěr J. Lasáka o tom, že členové volených orgánů obchodních společností musejí vždy upřednostnit zájem společnosti před zájmem vlastním. Na str. 13 dokonce dodává, že od jednatele očekává „naprostou oddanost společnosti“. Mohl by doplnit, jak se k této otázce v poslední době vyjádřil Nejvyšší soud? Na str. 23 lze číst, že „omezit převoditelnost akcií na jméno možné není“. Na str. 29 diplomant pojednává o „přistoupení“ nabyvatele podílu k dohodě společníků či akcionářů. Jednalo by se však skutečně o intercesi *kumulativní*? Na téže straně pesimisticky uzavírá, že ve vztahu k dědicům je situace „těžko řešitelná“. Současně ale

přínejmenším ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným připouští, že společenská smlouva může podmínit dědění podílu souhlasem valné hromady. Mohl by diplomant nabídnout alespoň částečné řešení ve vazbě na tento předpoklad? Ve vymezení pojmu veřejného pořádku postrádám aktuální judikaturu k němu. Závěr na str. 47 o tom, že důvodem „nepřihlížení“ k právnímu jednání, kde tak ukládá zákon, by mohla být relativní neplatnost dotčeného jednání, odporuje judikatuře, kterou diplomant na stejném místě práce sám cituje.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Uvítám, jestliže se diplomant vyjádří k výhradám uvedeným výše, zvláště ad. 4. Kromě toho bych jej požádal zamyslet se nad otázkou přípustnosti ujednání ve společenské smlouvě či stanovách, které by vlastníků podílů (akcií) přiznalo podíl na zisku v rozsahu, jež by (bez předchozích omezení, tedy diskrečně) určila valná hromada prostou většinou přítomných hlasů. Pokud ano, tvořily by takové podíly či akcie jeden druh, anebo druhů více?

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzdor uváděným výhradám práci celkově hodnotím jako zdařilé dílo, které je jednoznačně způsobilé ústní obhajoby. V závislosti na průběhu této obhajoby ji navrhuji klasifikovat stupněm výborně či velmi dobře.

V Praze dne 16. listopadu 2019

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.